

DOĞAL MİRASIMIZ DOĞAL SİT ALANLARI PANELİ SONUÇ BİLDİRGESİ

Şubat 2017, Muğla

Doğal ve kültürel sit alanlarımız toplumsal ve bireysel kimliğimizi tanımlar ve bizi yaşadığımız coğrafyaya bağlar. Doğal sit alanları yer yer kapsadıkları kültür varlıklarıyla birlikte insanın sağlıklı ve nitelikli bir çevrede yaşamasını sağlar. Günümüz toplumu ve gelecek kuşaklar için doğal sit alanlarının korunması tartışmasız bir zorunluluktur.

1973 yılında çıkarılan, Cumhuriyet tarihimizin ilk koruma yasasının sağladığı olanakla birçok ülkemizin sahip olduğu pek çok eşsiz doğal ve kültürel alan “sit” olarak tanımlanmış, devlet güvencesi altına alınmış, koruma çalışmaları yavaş ve sıkıntılı ilerlese de doğal sit alanlarının korunmasında önemli bir yol kat edilmiştir.

2011 yılında çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler yoluyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın kuruluşu ve ardından 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun değiştirilmesi ile koruma politikalarında yeni bir süreç başlamıştır. Bu değişiklikler yoluyla Koruma Kurullarının doğal sit alanlarına ilişkin görevlerinin Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü’ne aktarılması ve Özel Çevre Koruma Kurulu’nun kapatılması; tabiat varlıkları, koruma ve doğal sit alanlarının daraltılması, yapılaşmaya açılarak ortadan kaldırılması sürecinin başlangıcı olmuştur.

Özel çevre koruma bölgeleri, doğal sitler ve milli parklar gibi toplam 354000 hektarlık özel statülü alanlar; Türkiye’nin en uzun sahil şeridinde sahip olan Muğla İli yüzölçümünün %26sını oluşturmaktadır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından başlatılan “Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi” kapsamında ilk çalışmalar ise; Muğla’da bulunan doğal sit alanlarının koruma statüleri ile ilgili yapılmıştır.

Doğal sit alanlarının koruma statülerini değiştiren “Muğla 4 Mevsim Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu” bu alanları; sınır, tanım ve statü değişikliği yoluyla yapılaşmaya açmakta, bölgede hâlihazırda yasal olmayan yapılaşmaları yasal hale dönüştürmektedir. Bu yaklaşım ve uygulamalar, doğal çevrenin geleceğe aktarılmasının önünde büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Doğal sit alanlarında önerilen bu değişiklikleri değerlendirmek için yapılan bu panelde Muğla ölçeğinde yapılan incelemelerde;

Mevcut doğal sit alanlarının irdelenerek daraltılmasına dayanak olan “bilimsel raporların” toplumla paylaşılmadığı;

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan taslak plan incelendiğinde geniş doğal sitlerin yoğun yapılaşmaya açıldığı;

“Sürdürülebilir doğal çevre koruma” adı altında yerel toplumun yaşamının devamlılığının değil, turizm odaklı yatırımların önünün açılmasının hedeflendiği anlaşılmaktadır.

Kentsel ve kırsal alanlar, tabiat varlıkları, koruma alanları, ormanlar, kıyıları, milli parklar, doğal sit alanları, meralar, yaylalar, kışlaklar ve çevre rant alanı haline getirilmektedir. Oysa doğal

değerlerini hızla yitiren Türkiye tarafı olduğu uluslararası sözleşmelerde ve Anayasada Devleti sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşam hakkını korumak ve geliştirmekle yükümlü kılmıştır.

Doğal sit alanlarını ve çevreyi egemen sermaye sınıfları ile işbirliği içinde yapılaşmaya açarak ticari meta haline getirecek; ilgili bilim insanları, meslek odaları ve hatta kamu kurumları tarafından düzenlenen raporları göz ardı ederek tüm paydaşların yer aldığı katılımcı süreci dışlayacak olan Bakanlık çalışmaları tartışmaya açılmalı, kamuoyunun değerlendirmesine sunulmalıdır. Çevre karşıtı yatırım ve plan kararlarının ivedilikle durdurulmalı; katılımcı, bilimsel şehircilik ve planlama süreçlerine bağlı kararlar hayata geçirilmeli; uluslararası anlaşmalara esas olan duyarlılıklar kamusal politikaları yönlendiren aktörler tarafından dikkate alınmalıdır.

Bu bağlamda; Mimarlar Odası olarak; kamu yararına ve toplum hizmetinde yürüttüğümüz çalışmalar kapsamında; toplumun, merkezi-yerel yönetimlerin, bilim insanlarının, sanat çevrelerinin ve sivil toplum hareketlerinin katılımı ve işbirliği ile sağlıklı yaşam çevrelerinin oluşturulması, doğal kaynaklarımızın ve doğal, kültürel çevremizin korunması amacıyla verdiğimiz mücadeleye devam etmekte kararlı olduğumuzu vurguluyoruz.

Çevrenin ve doğanın tahribatının ve kaynakların acımasızca tüketilmesinin olumsuz etkilerine ancak, ülkemizin sahip olduğu doğal, çevresel kaynakların korunması ve uzun vadeli çevre politikaları oluşturularak bu kaynakların tüm yurttaşlarca eşit kullanılabilmesi yoluyla karşı koymak mümkün olacaktır.

TMMOB Mimarlar Odası